N°. 2652

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 18 JANUARIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 25 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 Januarij.

De *Staats-Courant* van heden bevat een overzigt van de opbrengst der *middelen* (hoofdsom en opcenten) over de 12 maanden van 1855, in vergelijking met de opbrengst over de 12 maanden van 1854. Dat overzigt is een nieuw bewijs van den steeds toenemenden gunstigen toestand onzer finantiën.

Als wij de werkelijke opbrengst van het jaar 1855, vergelijken met de slotsom dier begrooting, zoo als ze was geraamd, dan zien we dat de opbrengst drie millioen en ruim 4 ton gegaan is boven de raming. Het totaal-generaal toch der begrooting van 1855 was geraamd op *f* 55,800,289.99. En uit de cijfers van de *Staats-Courant* blijkt, dat de opbrengst heeft bereikt de som van *f* 59,233,073.34½.

Dit rezultaat is gunstiger; dan dat in het jaar 1854 bekomen is, ofschoon ook het dienstjaar 1854 een zeer gunstig jaar is geweest. De totale opbrengst van de middelen over de 12 maanden van 1854 heeft bedragen de som van *f* 58,223,184.61. Als men dit vergelijkt met de opbrengst van het afgeloopen jaar 1855 dan bekomt men de bemoedigende overtuiging, dat onze inkomsten nog altijd klimmende blijven, dewijl het laatste dienstjaar nog weer ruim een millioen meer heeft opgebragt dan het onmiddellijk voorafgaande.

Als men deze cijfers in de onderdeelen der begrooting van middelen nagaat, dan bevindt men dat in 1855 de *direkte middelen* ruim vijf ton meer dan de raming hebben opgebragt, en ruim 1½ ton meer dan in 1854; en men merkt daarbij op, dat daartoe hebben medegewerkt zoowel de grondbelasting, als 't personeel, de patenten en 't regt op de mijnen.

De in- en uitgaande regten en scheepvaartregten daarentegen hebben een verlies opgeleverd. Zij zijn gebleven én beneden de raming én beneden de opbrengst van 't jaar 1854. De raming was ongeveer 172 duizend hooger dan de opbrengst van 1855, welke opbrengst ruim 140 duizend lager was dan die van 1854.

De *accijnsen* daarentegen bleven in vooruitgaande beweging. Zij stegen evenwel niet hoog boven de raming, die te naauwernood ruim 90 duizend beneden de opbrengst bleef; maar zij ging de opbrengst van 1854 voor de som van ruim 2 ton 50 duizend te boven.

Intusschen, wanneer men een oogslag werpt op de opbrengst der verschillende accijnsen, dan kan men daaruit zien, dat het jaar 1855 voor de burger-klasse een drukkend jaar is geweest. Minder hebben opgebragt dan de raming niet slechts *de wijn*, maar *de zeep*, *de bieren en azijnen*, en *'t gemaal*. Daarbij komt dat ook het *zout* iets minder in 1855 dan 1854 heeft opgebragt. Daarentegen is het opmerkelijk dat het *geslagt* veel meer heeft geleverd dan geraamd was, en ook iets meer dan in 1854. Een treurig verschijnsel is 't, dat het binnenlandsch gedistilleerd telken jare meer opbrengt, en in 't jaar 1855 én de raming én de opbrengst van 1854 overtroffen heeft. Het buitenlandsch gedistilleerd heeft iets minder opgebragt.

Ook de *waarborg* en de *belasting* der *gouden en zilveren werken* gaven goede rezultaten in 1855 Zij gingen de raming met 37 duizend te boven, en kwamen ook hoog, te weten ongeveer 13 duizend, boven de opbrengst van 1854

De *indirekte belastingen* klommen ruim 2 millioen boven de raming, en 7 ton boven de opbrengst van 1854. Daartoe droegen vooral bij de registratie-, hypotheek- en successie-regten.

Ook de *posterijen* gingen voort in hunne klimmende beweging, ofschoon niet meer zoo snel als vroeger.

In allen geval levert dit overzigt de bemoedigende verzekering, dat de schrikbeelden, in het najaar in de Kamer ten toon gesteld over het afschaffen van het gemaal zonder *æquivalent*, juist niet veel grond hebben, en dat men te dien aanzien de toekomst geruster kan te gemoet gaan, dan men toen wel heeft willen doen voorkomen.

Het publiek in Europa zal nog eenigen tijd geduld moeten hebben, eer het weten zal, wat er eigenlijk gaande is.

De tijdingen omtrent het antwoord van Rusland zijn verschillend. Men is het eens daarin, dat zij onvoldoend zijn bevonden. Maar er bestaat verschil omtrent den werkelijken inhoud van dat antwoord. Er zijn er die beweeren, dat Rusland niet absoluut heeft geweigerd toe te treden tot de rektifikatie zijner grenzen aan de monden van den Donau. Men beweert dat Rusland slechts zou hebben verlangd, dat die herziening der grenzen niet dan in een algemeen kongres zou plaats hebben. Daarin zou een eerste stap van toenadering zijn op te merken tot het verlangen, dat van Frankrijk is uitgegaan en zoo groote sensatie in Europa gemaakt heeft, al is het dat dit verlangen alleen in den vorm van een vlugschrift is openbaar gemaakt. Men herinnert zich de brochure, welke een kongres voor den vrede noodzakelijk achtte.

Verder twist men nog of het wel werkelijk waar is, dat Rusland aan de 4 artikelen toegeeft. Het schijnt niet dat zulks kan betwijfeld worden.

In allen geval, de stand van alle markten in Europa duidt het aan — Rusland heeft veel toegegeven. En al is het dat zulks thans nog niet voldoende wordt genoemd; de beurs schijnt dat onvoldoende gering te achten, en zij voedt de hoop dat daarom de oorlog niet zal worden voortgezet.

De door ons in n° 2606 medegedeelde beoordeeling van een paar leerboeken over de vaderlandsche geschiedenis, heeft ook nog een schrijven uitgelokt van de heeren Arkesteyn. — Wat de »hersenschimmigheid" der behoefte aan eene reeks schoolboekjes betreft, wij laten die vooreerst in het midden; maar de geachte korrespondent in ons n° 2608, die door de heeren Arkesteyn bestreden wordt, kan, zoo hij 't noodig acht, hier of elders de gelegenheid kiezen, om op zijne klagt terug te komen en ze te staven. Inmiddels laten wij hier volgen de klagt der heeren Arkesteyn met het antwoord daarop van den geachten schrijver, die over de vaderlandsche geschiedenis in ons Nommer 2606 het woord voerde:

»Aan de Redactie van het dagblad *De Tijd, Noord-Hollandsche Courant.*

»M. M.

»Met verwondering lazen ondergeteekenden in N° 2608 van 24 dezer van uw dagblad een anoniem schrijven, door UEd. onder den eenvoudigen titel van: »Men schrijft ons" opgenomen. In genoemd schrijven wordt beweerd, dat behalve aan de behoefte, die er hier te lande voor Katholieken aan eene bruikbare Geschiedenis des Vaderlands bestaat, de behoefte aan een stel leer- en leesboeken voor scholen niet minder groot is; dat de pogingen, door verschillende onderwijzers, sedert eenigen tijd aangewend, om daaraan te voldoen (om in die behoefte te voorzien) volgens schrijvers inzien, zonder gevolg zijn gebleven, en wel voornamelijk, wijl de ten dien einde geleverde proeven, niets anders dan geheele of gedeeltelijke plagiaten van bekende vaderlandsche paedagogen waren. Anonymus (sedert zes jaren hoofdonderwijzer, doch zonder tot herstel van het door hem zoo zeer betreurde gemis — wegens het moeijelijke daaraan verbonden — zelf de handen aan den ploeg te willen slaan) tracht verder eene vereeniging van onderwijzers uit te lokken, en verzoekt daartoe uwe medewerking, ten einde door vereenigde krachten, datgene tot stand worde gebragt, wat buiten het bereik der individualiteit ligt.

»Ondergeteekenden, die sedert meer dan eene kwarteeuw, noch kosten noch moeite hebben ontzien, om het doel te bereiken, door den ongenoemde in zijne klaagtoonen geschetst, mogen niet ontveinzen, dat voornoemd geschrijf op hen eenen onaangenamen indruk heeft gemaakt. — Toegegeven, dat eene voor Katholieken bruikbare Geschiedenis des Vaderlands, die al de vereischten vereenigt in N° 2607 van *de Tijd* ontwikkeld, tot dusverre tot de *pia vota* behoort, mogen ondergeteekenden echter vertrouwen — en de gedurige herdrukken versterken hen in die meening —, dat de door hen uitgegevene *Geschiedenis der Nederlanden voor de Jeugd, bijgewerkt tot en met* 1853, en *Beknopte schets der Vaderlandsche Geschiedenis voor de Nederlandsche Jeugd*, zeker onder de meest bruikbare in dat vak van onderwijs mogen geacht werden.

»Wat nu het cardinale punt der geopperde bezwaren betreft: de groote behoefte aan een stel leer- en leesboeken voor Kath. scholen," zoo durven ondergeteekenden hun uitgebreid fonds van leer- en leesboeken voor Kath. scholen, in *alle* vakken, welke tot het lagere onderwijs behooren, gerustelijk aan den toets van deskundigen onderwerpen; de groote verscheiden- en deugdelijkheidheid, welke zij er in zullen aantreffen, waarborgen ondergeteekenden, dat men zal bevinden, dat de klagten van den ongenoemde voor het minst *ongegrond* in de beweerde behoeften *hersenschimmig* zijn; daar zij niet mogen vooronderstellen, dat er ten hunnen nadeele nog onedeler drijfveren onder schuilen! — Zij verklaren zich tevens bereid, om de *prijslijst* dier leer- en *leesboeken*, op aanvrage *gratis* aan elken belangstellende toe te zenden.

's Hertogenbosch, 27 November 1855.

»J. J. ARKESTEIJN EN ZOON".

Het antwoord door onzen korrespondent daarop gegeven voor zoo ver dat de geschiedenis des vaderlands betreft, laten wij hier volgen:

De heeren Arkesteyn, wier min of meer onheusche brief hierboven geplaatst is, handelen niet in het stoffelijk belang van hun fonds met ons in de noodzakelijkheid te brengen van de beide bij hen verschenen vaderlandsche geschiedboekjes ter dezer gelegenheid verslag te geven. De vierde druk der *Beknopte Schets* (1) munt noch uit door duidelijkheid, noch door volledigheid, noch door juistheid van voorstelling der hoofdfeiten. Proeven van dit drieërlei gebrek vindt men reeds aanstonds op bl. 8: »ONZE VOOROUDERS.... werden tot de christelijke godsdienst bekeerd door Willebrordus, Bonifacius en andere Evangelie-Predikers; TERWIJL onder de regering van Dagobert, Koning der Franken, de eerste Christenkerk in ons land te Utrecht gestigt werd. De Friezen bleven echter nog VELE jaren in hun ongeloof volharden, TOT DAT zij in 794 door Karel den Groote overwonnen zijnde, de christelijke godsdienst aannamen." Vooreerst als »ONZE VOOROUDERS" in de 7e en 8e eeuw bekeerd werden — dan werden ook de Friezen (volgens den schr.) bekeerd, want ook die behooren (4, 6 en 7) tot »onze vooroudcrs;" ten tweede, had er eerst van Dagobert en daarna van Willebrordus gesproken moeten worden; ten derde, wat beteekent de uitdrukking VELE jaren, als men zelf de maat dier jaren reeds bepaalt, door te zeggen »tot" Karel den Groote. De woonplaats der Friezen wordt ook, bladz. 7, opgegeven als geweest te zijn (100 j. v. Chr. — 922 n. Chr.) de »tegenwoordige provinciën Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel. Wat waren dan de Kleine Friezen? — onduidelijkheid, onvolledigheid, onjuistheid?

»Onder deze graven en gravinnen" (waarover? — over welk land? wat verstaat gij door »ons vaderland"? — Holland en Zeeland? — Het schijnt zoo: want de Vorsten der andere gewesten worden niet vermeld), onder die Graven dan verdient *geene* »bijzondere opmerking (bl. 9)": Dirk I, Willem II, Willem III: onvolledigheid, onjuistheid! Karel V (bl. 11) werd Heer »over AL de Nederlanden". Wat zijn die Nederlanden? — Waren er nog andere, dan »ons vaderland", waarover uwe 5 huizen geregeerd hebben? — Geen antwoord.

Bl. 12. »Tegen wien stonden onze vooronders op? Wat deed de *Spaansche Koning*? Wie stelden zich voor onze landgenooten in de weer?" — vraagt de schrijver den leerling, en heeft reeds op de laatste pathetieke vraag geantwoord: »Willem I.... Adolf, Lodewijk en Hendrik van Nassau, Jacob Simonszoon de Rijk en anderen". Behooren Lumey en Sonoy er ook niet bij? Willem *de Eerste*? Hoe komt de schrijver aan dat ordinaal telwoord bij den Prins, *in de XVIe Eeuw*? — Wie heeft er ooit aan gedacht een stadhouder, een ambtenaar, een veldheer, den eerste of tweede van zijn naam te noemen? — Ik zal u zeggen wie daaraan gedacht heeft: een geschiedschrijver, die

---

(1) *Beknopte Schets der Vaderlandsche Geschiedenis voor de nederlandsche jeugd. Op nieuw nagezien en tot 1852 bijgewerkt.* 's Hertogenbosch, J. J. Arkesteyn en Zoon, 1852.

niet weet wat REGEEREN is, noch van souvereiniteit eenig denkbeeld heeft, en daarom volstrekt de bevoegdheid mist, de »schets" eener Staatsgeschiedenis te ontwerpen. Dat men sommigen stadhouders, ALS *Prinsen* VAN ORAAJE, een cijfer bij hun naam geeft, daar hebben wij niet tegen; dat men, vooral sedert de erflijkverklaring van het stadhouderschap, de Prinsen van Oranje, die Willem heetten, met den naam van Ie, IIe, IIIe, IVe en Ve is gaan onderscheiden, laat zich hooren, maar geeft niemand regt (die pas chronologiesch gevorderd is tot de XVIe Eeuw) den vader van Prins Maurits als hoofd eener partij in de Nederlanden Willem den Eerste te noemen. Wij hechten eenig belang aan deze aanmerking, omdat uit het genoemde misbruik geheel het verkeerde standpunt blijkt, waarop deze schrijver zoowel als vele anderen, zich gesteld heeft: ook hij voert hier namelijk, alweder voor ons op: *onze wakkere voorouders, hen, die zich voor hunne landgenooten, en voor wie zich onze landgenooten*, IN DE WEER STELDEN, aangevoerd door hun vorst, Prins Willem I, strijdend tegen een »Spaanschen Koning", »den laatsten graaf, die over ons land geregeerd heeft," ten einde hunne *onafhankelijkheid* te verkrijgen. Daar hebt ge eene historische ongerijmdheid, die door belang en onkunde nu sedert ruim twee en halve eeuw met alle geweld moet worden voortgeplant; gelukkig dat er weinig groeikracht meer in zit, en er niet veel moeite zal vereischt worden om den knol uit den grond te trekken en over de schutting te werpen. De 7e Les, bl. 13, bevestigt wat wij zeggen: »De grafelijke regering *geëindigd* zijnde, werden er Staten over ons land *aangesteld*, met eenen *stadhouder* AAN HET HOOFD." Zoo dat de stadhouder het hoofd was of aan het hoofd stond van de Staten — dat is, aan het hoofd van zijn eigene souvereinen! In deze 7e Les wordt de remonstrantsche en kontra-remonstrantsche beweging vermeld; maar in de 6e Les, noch ergens anders, heeft men geen woord over de Hervorming gehad. Protostanten van de XVIe Eeuw zijn er, voor de kinderen die uit dit boekje leeren, in ons vaderland nooit geweest. Wel Protestanten van de XIXe (bl. 31); die komen daar plotselijk uit de lucht vallen om »eenige onrustige bewegingen" te maken (April-geschiedenis). Langer kunnen we bij dit boeksken van 31 bldz. onmogelijk stilstaan.

De »Geschiedenis voor de Jeugd" van den Heer van Wees[1]), al is ook zij »bijgewerkt" tot 1853, kan ons tot ons leedwezen niet behagen in de mate als de Heeren Arkesteyn dit schijnen te verlangen. Juist in dat »bijgewerkt", zit het geheim en het bewijs van de groote fout, die wij in verre weg de meeste vaderlandsche geschiedenissen betreuren. Werden de oude geschiedboekjes »bijgewerkt" *tot de hoogte der tegenwoordige wetenschap* — dat is, geheel omgesmolten en veranderd, dan zou er iets goeds van kunnen komen; maar het »bijwerken" beteekent doorgaans alleen *voortgezet naar het zelfde gebrekkige plan van vroeger*. Men kan den Heer van Wees geen *liefhebberij* ontzeggen. Hij heeft er te veel zelfs. De Heer van Wees is een dier geschiedvorschers, welke in het jaar der genade 1854 zich nog op Klaas Kolijn (!) durven beroepen (bl. 51), ja, er zelfs aanhalingen, in gothische letters uit doen — bl. 57; en dan wordt nog wel de passaadje over den dood van Govert den Bultenaar, in de bekende kakolijnsche wartaal medegedeeld! Heeft de Heer van Wees dan nooit een blik in den arbeid van Huydecoper gehad, dat hij nog op de lang zelfs door Wagenaar veroordeelde »kakolijnsche distelen" te gast gaat? — Dat overigens de onzin van den liefhebber, die in het laatst der XVIIe Eeuw den pseudo-Kolijn te zamen flanste, den schrijver dezer Geschiedenis oud-hollandsch toeschijnt, is niet te verwonderen. Om »den jeugdigen Lezer een denkbeeld te geven (NB.) van den graad van beschaving der taal en des stijls van den tijd" (1327) wordt er uit de bekende oude hollandsche chronijk (de druk van 1517), een textfragment meegedeeld van een brief door den Keizer aan Graaf Willem III geschreven: de gothische letters maken ook hier alweer de onzuivere taal der chronijk niet tot Dietsch van de eerste helft der XIVe Eeuw. Maar dat zijn kleinigheden. De Heeren Arkesteyn noodzaken ons andere fouten bij te brengen.

Bl. 15. »Door het veelvuldig verkeer der Belgen met de Galliërs en door de komst der Romeinen hier te lande, werden ook de goden dier beide volken *overgenomen*.... Mercurius werd door de Batavieren onder den naam van Wodan.... aangebeden". Zoo dat Wodan eerst sedert het jaar 100 voor Christus een germaansche godheid is! Zie daarvoor, als naast bij de hand, Delprat, in den *Konst- en Letterbode* van 15 Dec. ll., bl. 403.

Bl. 40. »Van dit trotsche gebouw" (het Valkhof — waar vindt de schrijver die trotschheid?) »bestaan er nog twee kapellen, waarvan de eene *de heidensche kapel* wordt genoemd". Ja, met het zelfde regt, waarmee men elkander nazegt (bl. 85), dat Gerard van Velzen »in een vat met spijkers" gerold zou zijn. Waartoe dient de vermelding van zulke sinds lang weerlegde dwalingen?

1) *Geschiedenis der Nederlanden, voor de jeugd, bijgewerkt tot en met 1853, door H. J. van Wees.* Te 's Hertogenbosch, bij J. J. Arkesteyn en Zoon, 1854.

Bl. 47. Waar zijn de »gemeene brieven", waarbij aan Dirk I »eenig land tusschen Utrecht en Bodegraven" werd geschonken — in Klaas Kolijn?

Bl. 49. Van waar heeft de schrijver de bijzonderheid, dat men Floris V, gevangen op het Muider slot, een brief deed schrijven aan het volk, dat hem verlossen wilde, om ze te verzoeken naar huis te gaan? Dat komt immers geheel niet overeen met hetgeen de schrijver, op bl. 88) zegt (na dat tienduizend andere boekemakers het zonder zweem van bewijs elkander hebben nageschreven), dat de grooten toenmaals roem droegen »op hunne onkunde" — zóó zeer, dat men in publieke akten inlaschte: »Gezegde Heer heeft verklaard, gemerkt zijne hoedanigheid van edelman, niet te kunnen schrijven." — Het eene is even historiesch als het andere!

Het tijdvak van ons heerlijk Hollandsche Gravenhuis noemt de schrijver (bl. 82) »*de ijzeren eeuw*"! Hoe wil men tegen zulke verouderde vooroordeelen nog argumenten aanvoeren? Het spijt ons, voor den schrijver, dat de uitgevers hem de slechte dienst hebben gedaan de aandacht op zijn werk te vestigen: maar inderdaad zulke dwaasheden kan men niet weêrleggen. Bedoelt de schrijver misschien met *ijzeren eeuw* alleen het begin van gemeld tijdvak? Maar het boekje is alleen »voor de jeugd" en den volwassene is zijne uitdrukking, ten beste genomen, dubbelzinnig.

Wij kunnen, hier in de koerant, geene uitvoerige recensie schrijven — maar uit den nagel beoordeele men den leeuw.

Op bl. 99 krijgen we weêr een moralizatie over den boozen Graaf Willem V en zijne deerniswaardige moeder. De schrijver moest toch Philippus a Leydis eens lezen, vóór dat Z. Ed. Willem V voorstelt als van God *gestraft* met krankzinnigheid. Ook Bilderdijk mag niet ongelezen blijven ten aanzien der verhouding van Margareta en haren zoon. Op de zelfde bladzij valt ons oog op dat fatale woord »Landvoogdijschap" dat is de »*portebrisée*-deur" waar al onze historici, beurt om beurt, een zegepralenden intogt door schijnen te moeten doen: LANDVOOGDIJ, Heeren, *tout court!* of LANDVOOGDSCHAP: *schap* en *dij* is dubbel.

Op bl. 124 verhaalt de Heer van Wees aan »de jeugd, dat Maria van Bourgondië o. a., in het Groot Privilegie, den Nederlanders beloofde, dat in alle staatsstukken voortaan »de *Duitsche* taal" zoû gebezigd worden: daar is natuurlijk de Nederlandsche bedoeld, maar welke leerling begrijpt dat? en heeft de Heer van Wees het zelf begrepen?

Bij Pontus de Heuyter had de Heer van Wees den troonsafstand van Karel V beter beschreven kunnen vinden dan in de door hem gebruikte bron: vooral ook wat den godsdienstigen geest betreft die deze geheele plegtigheid beheerschte. Maar op bl. 144 haalt de schrijver, als bronnen voor het leven van een held zijner geschiedenis aan: De Feller, Moréri en Bayle. De schrijver had de nieuwe monografiën van Karels afstand en kloosterstaat moeten raadplegen, die wij in der tijd in dit blad uitvoerig hebben aangekondigd.

Op bl. 143 stuurt de schrijver Karel V naar het klooster van »St. Justus". Dat klooster van Sint Justus is een van de drie-honderd mythische pillen, die de schrijvers onzer vaderlandsche geschiedenis ons als gezonden historischen kost met geweld willen doen slikken. Het heeft nooit bestaan. Wij verwijzen den Heer van Wees, ter zijner onderrigting, naar de *nieuwe handleiding* van den Heer Verzijl (2e dr. bl. 60).

Na vermelding eener gebeurtenis van het jaar 1561, spreekt de schrijver (bl. 148) over den voortgang des protestantismus en zegt dat Margaretha (lees: Margareta), op last van Philips en op aansporing van Granvelle, »de plakaten van Karel V tegen de ketters met de uiterste gestrengheid wilde ten uitvoer gebragt hebben. Deze gestrenge maatregelen verbitterden de gemoederen," (zegt de schrijver) en deden eene tegenpartij ontstaan met Willem, prins van Oranje, en de graven van Egmond en Hoorne aan het hoofd, DIE ZICH ALS OPENBARE VIJANDEN DES KARDINAALS VERKLAARDEN, en zich verbonden om hem in alles den voet dwars te zetten." Waar heeft de schrijver deze wetenschap van daan? »Openbaarheid" was het zwak van den Zwijger niet. Niemand begrijpt ook, waar die »gestrenge plakaten" eigenlijk op gebazeerd waren, en dat hunne handhaving heel eenvoudig de toepassing was der wet-bepalingen tegen het *crimen læsæ majestatis Dei*. Men moet die zaken der XVIe Eeuw aandurven; men moet ze niet met schroom behandelen; men moet niet, uit vreeze van iemand aanstoot te geven, de halve waarheid zeggen, waar de kennis der geheele waarheid sints lang behoefte geworden is. Maar men moet dan tot den grond der quæstiën doordringen; en bijv. de talrijke doodstraffen, in de XVIe Eeuw, op neêrlandschen bodem voltrokken, wijten aan een BEGINSEL, aan een volkomen verdedigbaar beginsel, dat mans genoeg is, om zijne konsequentiën te verantwoorden. De *menschen* spelen in de geschiedenis, och, zoo'n geringe rol. »Niets is onaangenamer dan dat plooijen en knoeijen. Om den Roomschen niet te mishagen, zegt men dat Philips de Tweede wel een beetje streng was, maar het zoo erg niet meende; en om een quazi-nationaal gevoel voort te planten zegt men, dat Alba een »vaak wreede" veldheer was. Men verbeeldt zich, in onzen tijd, dat de Keizers van Frankrijk en Rusland uit eene kannibaalsche stijfhoofdigheid de Krim met verminkte lijken bezaaijen — men begrijpt maar niet wat een beginsel is, en hoe voor die kracht *nolens volens* alles zwichten moet.

1) De Giftbrief van Koning Karel aan zijn getrouwe Diederik enz. door J. Alberdingk Thijm. Amsterdam, C. L. van Langenhuysen, 1849

Natuurlijk wordt de geheele strijd tusschen de trouw gebleven en de afgevallene of zoogenaamde Staatsgezinde Nederlanders weder, in dit boeksken, voorgesteld als een strijd van ons tegen »den Spanjaard". De Zuiderzee-vloot onder Bossu wordt (bl. 165) eene »spaansche vloot" genoemd. Waarom? — op al de dertig schepen was maar één aanvoerder een Spanjaart, en het volk bestond meerendeels uit amsterdamsche jongens (1573).

Dat denkbeeld, dat met zoo veel passie tot heden is voortgeplant, als of onze geheele geschiedenis zich oploste in een oorlog van tachtig jaren (?) tegen een spaanschen overweldiger, die zich de Hemel weet welke dwaze prætensiën ten aanzien van Nederland had in het hoofd gezet, zit dermate diep geworteld in onze nederlandsche kinde school, dat acht van de tien kinderen u zullen vertellen, hoe Schaffelaar en Beiling de slagtoffers van de wreedheid der Spanjaarden zijn geworden.

»Oranje," zegt de heer van Wees (bl. 181), »vormde het stoute plan, om de SPAANSCHE HEERSCHAPPIJ af te zweren." Weet ge wat wonder is? — Dat de tegenwoor- Zweden de Fransche (Bernadotsche), de Grieken de Beijersche, de Franschen de Korsikaansche, de Belgen de Koburgsche, de Schotten en Ieren de Engelsche, de Bohémers de Oostenrijksche, de Nederlanders de Dillenburgsche HEERSCHAPPIJ niet afzweren! — Is dat eene spaansche — waar men door nederlandsche leenmannen van den graaf uit het Habsburgsche huis en door de begaafde zuster des laatsten geregeerd wordt, en er alleen een honderd man of wat spaansche troepen, ter bewaking der alom bedreigde rust, in een land gelegerd zijn? Laat men zich toch eindelijk eens van die woorden gaan bedienen, welke strekken om de begrippen met juistheid en opregtheid uit te drukken, en niet altijd napraten wat baatzuchtige schrijvers vroeger hebben opgeworpen!

Op bl. 182 heet de vogelvrijverklaring van Oranje een »beleedigend" banvonnis. En Oranje stond (bl. 148) aan het hoofd der tegenpartij! Kan er quæstie van beleefdheid en beleediging zijn, als een leenman en ambtenaar opstaat tegen zijn Souverein? — De Prins was ook, in zekere betrekking, met souvereiniteit bekleed, maar niet als stadhouder (of plaatsvervanger) der Graven in Nederland.

Meer ruimte mogen wij met deze aanmerkingen niet innemen. Had de schrijver het belangrijk stuk van Bakhuizen van den Brink gelezen, waarin hij het charakter van Willem I op meesterlijke wijze toelicht, ofschoon hij tot een geheel ander eind-oordeel komt, dan wij uit zijne teekening zouden opmaken, dan zou hij weten (bl. 232) dat Rubens niet te Keulen geboren is — maar waar eindigen wij!

Wij zijn in staat, in antwoord op de ons uit Utrecht gedane vraag te kunnen berigten, dat Z.D.Hw. Mgr. Samhiri, Patriarch van Antiochië, maandag aanst. zal assisteeren bij het solemneele Lof in de kerk van den Z.Eerw. heer Deken van Utrecht. Mgr. is voornemens tot Donderdag of Vrijdag aanst. daar ter stede te vertoeven. Alsdan vertrekt Z.D.Hw. naar Arnhem.

Wij maken van deze gelegenheid gebruik, om, ter aanvulling van ons verslag betreffende het bezoek, waarmeê Mgr. Samhiri de Katholieken van dit diocees vereert, aan te stippen, dat Z. D. Hw. drie dagen te Gouda vertoefd heeft, waar de Katholieken zich om strijd beijverden om den vereerenswaardigen belijder van Christus' naam hunne hulde aan te bieden en van hunne belangstelling in de syrische Kerk blijk te geven. Donderdag ll. vertrok Z. D. Hw. van daar naar Haarlem, begeleid door de beide pastoors van Gouda. Den volgenden dag droeg Z. D. Hw. het H. Misoffer op in de kathedraal, waarna de beide hoogwaardige prelaten een bezoek bragten aan den hoogeerwaardigen heer Mgr. Borret, pastoor te Vogelenzang, die door ongesteldheid verhinderd was geweest bij den Patriarch van Antiochië zijne opwachting te maken. Den volgenden dag werd Z. D. Hw. naar de hoofdstad begeleid door den Z. Eerw. heer van Leeuwen, pastoor te Schiedam. Bij zijne aankomst werd Z. D. Hw. verwelkomd door den Z. Eerw. pater Consen, bij wien zij ook ditmaal weer haren intrek wilde nemen.

Van eene partikuliere hand ontvingen wij gisteren avond per pakketboot weder den volgenden belangrijken brief uit Alexandria van 5 Jan.

»Den 1sten Jan. is de kommissie, belast met het onderzoek der doorgraving van Suez, alhier teruggekeerd. Haar onderzoek is voleindigd en haar voorloopig rapport aan Z. H. Saïd-Pacha overgereikt. De direkte doorgraving van Suez, naar Pelusa beschouwt zij alleen als mogelijk. Het daarstellen eener haven in de golf van Pelusa levert

geene buitengewone moeijelijkheden op. De doorgraving over Alexandria is geheel verworpen. De kosten zullen de som van 200 millioen francs, reeds in het rapport de ingenieurs en van den onderkonig, de hh. Linant-bey en Mongel-bey opgegeven niet overschrijden. Het voorloopig rapport is door den hollandschen ingenieur, den ridder Conrad, aan den onderkoning ter hand gesteld. Een uitvoerig verslag, toegelicht door plannen en kaarten, is een arbeid, welke de kommissie in Europa volvoeren zal. Hoogst voldaan is zij over de ontvangst des Pacha's en de middelen die Z. H. haar ter hand gesteld heeft, om het onderzoek te vergemakkelijken. Heden keert de kommissie naar Europa terug. Den 25sten arriveerde hier eene der stoombooten, op rekening des onderkonings aan de fabrisk der heeren Paul van Vlissingen en Dudok van Heel te Amsterdam besteld. De Pacha begaf zich in persoon aan boord, vergezeld van den ned. consul-generaal den heer S. W. Ruyssenaer, om dit voorwerp van nederl. nijverheid in oogenschouw te nemen. De onderkoning heeft HD. tevredenheid te kennen gegeven. Onnoodig zal het zijn te doen opmerken, dat door dit vaartuig de nederlandsche nijverheid eervol met die van Engeland en Frankrijk wedijvert." *(U. C.)*

Z. M. heeft vergunning verleend aan IJ. D. C. Suermondt en W. D. A. M. baron van Brienen tot het aannemen der onderscheidingsteeken van officier, en E. H. von Baumhauer J. Wittering en N. Pieneman tot het aannemen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van het Legioen van Eer, hun door den Keizer der Franschen geschonken; alsmede jhr. W. R. Boddaert op nieuw benoemd als dir. van wege den handel bij het vrije entrepôt te Middelburg.

Z. M. heeft de burgerlijke leden en hunne plaatsvervangers benoemd in de onderscheidene militie-raden voor de ligting der nat. mil. van 1856. In Noord-Holland zijn benoemd: te Amsterdam jhr S. Dedel en jhr. mr. J. M. Deutz van Assendelft, plaatsverv. jhr. mr. H. Hoeufft van Velsen en S. J. graaf van Limburg Stirum; te Haarlem jhr. Quarles van Ufford en C. D. Huet, plaatsverv. mr. P. Elias en E Brink; te Alkmaar jhr. D. C. de Dieu Fontein Verschuir van Hello en mr. J. A. Kluppel, plaatsverv. J. F. Koorn en J. Bakker Kz

'S GRAVENHAGE, 16 Jan. Naar men verneemt heeft de kommissie, die belast was met de toezending der voorwerpen voor de wereldtentoonstelling te Parijs, de medailles voor de bekroonden ontvangen. Men verzekert dat die medailles, wanneer de daartoe behoorende diploma's zullen zijn ontvangen, door den minister van Binnenlandsche Zaken op plegtige wijs zullen worden uitgereikt.

ROTTERDAM 16 Jan. Tot leden van den Gemeenteraad alhier zijn gekozen de Heeren Ludovicus Pincoffs, met 614, en H. W. A. van Oordt met 554 van de 690 stemmen.

MOLENAARSGRAAF, 14 Jan. Het is ons aangenaam te kunnen melden, dat de welvaart dezer streken zich kenmerkt door voortdurende verhooging der prijzen van de vaste goederen. Zoo werd onlangs een bouwhuis en omstreeks $16\frac{5}{1}$ bunder land onder Gijbeland in diverse perceelen toegewezen voor eene koopsom van *f* 19,000, welke hofstede in 1844 voor den toen niet geringen prijs van omstreeks *f* 8000 is aangekocht.

WAALWIJK, 14 Jan. Wij vernemen, dat dezer dagen door den Gemeenteraad een adres aan Z. M. den Koning gezonden is, met verzoek om den met 1 Januarij jl. afgetreden burgemeester van Heijst op nieuw te benoemen. Hoewel genoemde heer van Heijst bijna 70 jaren telt, zoo zag men toch gaarne in het belang der gemeente hem weder aan het hoofd geplaatst. *(Amst. Cour.)*

ARNHEM, 15 Jan. Heden is voor het prov. geregtshof van Gelderland, kamer van korrectionele apellen, behandeld de zaak tegen de HH. H. J. Lion, gepensioneerd adjunct- intendant van het leger in Neêrlandsch Indië, wonende te 's Gravenhage en D. v. Haren Noman, boekhandelaar te Zalt-Bommel, van welke de eerstgenoemde bij vonnis der arrondissements-regtbank te Tiel van 20 Sept. ll., als schrijver van een stuk, voorkomende in het dagblad *de Indiër*, betreffende den Heer P. van Rees, [illegible] van Batavia, is schuldig verklaard aan laster in een gedrukt en verspreid geschrift, en veroordeeld tot ééne maand gevangenisstraf en geldboete van *f* 25, terwijl de laatstgenoemde bij datzelfde vonnis is vrijgesproken van de hem ten laste gelegde medepligtigheid aan dit wanbedrijf door het uitgeven en algemeen verspreiden van dat geschrift. Zoowel de veroordeelde als de officier bij de regtbank te Tiel, hadden zich van dit vonnis in hooger beroep voorzien. Het openbaar ministerie eischte, bij monde van den advocaat-generaal Mr. J. Pringle, eene veroordeeling tot ééne maand gevangenisstraf en geldboete van *f* 25. De beide beklaagden verdedigden elk zich zelven. De Heer Mr. J. W. Schiff trad op als civiele partij voor den heer P. van Rees, ten einde eene schadevergoeding te bekomen, door het Hof te bepalen. De uitspraak in deze zaak is bepaald op heden over acht dagen. *(H.)*

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

DRESDEN, 17 Jan. Het *Dresdener Journal* heeft heden een extra blad uitgegeven, houdende het volgende berigt uit Weenen.

Rusland heeft de Oostenrijksche Voorstellen aangenomen.

TRIEST, 15 Jan. Volgens berigten uit Konstantinopel zou Omer-Pacha zijne troepen bij Usurghets bijeen trekken. Een engelsch stoomschip is van Sinope naar Suchum-Kalé gezonden, om den generalissimus naar Konstantinopel over te brengen. Voortdurend worden turksche troepen naar Erzerum gezonden. Fransche troepen zullen naar Azië en den Donau gezonden worden en slechts een reserve-korps zou achterblijven.

Uit Perzie verneemt men dat de russische invloed te Teheran merkelijk toeneemt.

Uit Athene wordt van den 11den Jan. gemeld, dat Riza-Bey aldaar was aangekomen. Het vervolgen der roovers wordt krachtig voortgezet.

WEENEN, 16 Jan. In zijne tegenvoorstellen stemt Rusland toe in de vernietiging der militaire etablissementen aan de Zwarte Zee, mits behoud van Nicolajeff; met Turkije zou Rusland beraadslagen over de hoeveelheid vaartuigen, welke in de Zwarte Zee zou blijven voor de politie op de wateren, voor de bescherming der kusten en vooral om den slavenhandel te verhinderen.

De *Oest. Corr.* meldt, dat Rusland het voorstel tot gebiedsafstand niet geheel verwerpt, maar verlangt, dat deze kwestie door een vredes-kongres zal worden geregeld. De hoop op vrede is derhalve gegrond. Dat Prins Gortschakoff zijne reispassen heeft gevraagd is echter ongegrond.

BERLIJN, 17 Jan. Pruisen dringt te Petersburg ten sterkste aan ten gunste van den vrede. Het is niet denkbaar, dat de Czaar het oor niet zal leenen aan deze dringende aanzoeken.

MADRID, 16 Jan. De Regering heeft aan de Cortes medegedeeld, dat de heer Escosura tot minister van binnenl. zaken de heer Lujan tot minister van openbare werken en de heer Uria tot minister van marine waren benoemd, de overige minister behouden hunne portefeuilles. Te Madrid en in de provincien heerschte de meest volmaakte rust.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS 15 Jan. De laatste berigten uit de Krim zijn van weinig belang. Het bevestigt zich dat Maarschalk Pélissier niet naar Parijs zal vertrekken. Van groote operatiën is geen spraak. Alleen wordt de rust afgebroken door de strooptogten aan de Tschernaja. Alle brieven uit de Krim klagen over de gevoelige koude. Als opmerkelijk wordt gemeld, dat de geest van het leger in dit jaar minder goed is, in weerwil dat ditmaal de verplegingsmaatregelen veel verbeterd en de moeijelijkheden minder zijn dan het vorige jaar. Als reden hiervoor geeft men op de afwezigheid der beide generaals, die alleen populair waren bij het leger: Canrobert en Bosquet.

— De vrees, die men in Turkije een tijd lang heeft gehad voor het lot van Erzerum, na den val van Kars, is thans geheel geweken. Mouhlis-Pacha maakte zich gereed om zich met een korps troepen daarheen te begeven, dat hij te Trebizonde gevormd heeft. Generaal Muravieff heeft versterking van troepen uit Rusland ontvangen. Buitendien is zijn leger thans nog versterkt geworden met de divizie, die hij naar Kutais had gezonden, toen die plaats gezegd werd door Omer-Pacha bedreigd te worden.

Wat dezen laatsten veldheer betreft, deze heeft den kolonel Simons, britsch kommissaris bij zijn leger, naar Konstantinopel gezonden, ten einde zijne verantwoording over te brengen wegens het niet ter hulpe snellen van Kars, toen die vesting bedreigd werd. Eer de kolonel aldaar aankwam, was Halim-Pacha reeds te Konstantinopel teruggekeerd, en, zooals men weet, door het turksche ministerie naar Trebizonde gezonden, om een onderzoek naar de werkeloosheid van Omer-Pacha in te stellen. De verantwoording v. Omer-Pacha te moeijelijker vallen, omdat thans de turksche Regering gemakkelijk aanzienlijke troepen te Erzerum concentreert.

Ondertusschen verklaart kolonel Simons dat Omer-Pacha, toen hij zich op weg naar Kutais begaf, reeds zoo goed als zeker wist, dat Kars moest vallen, zoodat hij elk oogenblik de tijding daarvan te gemoet zag. De kolonel zal zich naar Londen begeven, ten einde Omer-Pacha ook bij de engelsche Regering te verdedigen.

Bij de beschuldiging tegen Omer-Pacha, van niet gehandeld te hebben overeenkomstig het plan, dat ten zijnen aanzien in een krijgsraad te Konstantinopel vast gesteld was, bedreigt hem nu ook nog eene andere. Men wil namelijk terugkomen op zijn veldtogt aan den Donau, als zoude hij over alle [illegible] des turkschen rijks beschikt hebben, zonder eenige rekenschap afgelegd te hebben van de gelden, die hem toevertrouwd waren. Hoe het zij, deze generaal schijnt stellig door het turksche kabinet opgeofferd te zullen worden. Het is evenwel niet onwaarschijnlijk dat hij [illegible] nog stemmen te zijner gunste hebben doen hooren, [illegible] is sterk sprake van eene ministeriëele wijziging. De Sultan zelf moet veel pogingen in het werk [illegible], om eene verzoening te bewerken tusschen Mehemet-Ali-Pacha en Reschid-Pacha.

— Heden heeft op het plein der Tuilerien de aangekondigde revue plaats gehad, bij welke gelegenheid de officieren, onderofficieren en soldaten voor het eerst met de medaille van Koningin Viktoria versierd waren. Deze medaille draagt aan de eene zijde de beeldtenis van Koningin Viktoria en aan de keerzijde een krijgsman, gekroond door de Overwinning, met het onderschrift *Crimaca*. De medaille is iets breeder dan een stuk van 5 fr. en veel dikker; de innerlijke waarde is 8 fr. 15 c.

— In het Zuiden zijn sterke regens gevallen. Bij Adge zijn de werken aan den spoorweg door den hoogen stand der rivieren zeer beschadigd. Te Toulon stroomt het water over de kaden.

ENGELAND.

LONDEN, 16 Januarij:

In het Westend zijn, volgens de *Daly News* allerlei geruchten in omloop. Zoo zegt men dat aan de aanstaande expeditie in de Oostzee een legerkorps van 40,000 engelschen en 50,000 franschen zal deelnemen en dat eerstgenoemden uit de Krim genomen en onder bevel van sir Colin Campbell geplaatst zullen worden. Verder wil men weten, dat admiraal Lushington die de matrozen brigade gekommandeerd heeft, — een dapper zeeman en eerst 44 jaren oud — het bevel over de Oostzee vloot zal voeren. Van staatkundigen aard is het gerucht dat de heer Gladstone in de volgende zitting van het parlement de vredespartij in het lagerhuis zal aanvoeren, en dat de lords Blandford en Granby, sir J. Graham en de heeren Cobden, Bright, Milner Gibson en Laing zich onder zijne vaan geschaard hebben.

— Met de overland-mail zijn berigten ontvangen uit Calcutta van 9 en Bombay 17 December. Uit Calcutta schrijft de korrespondent van den *Times* het volgende: Lord Dalhousie is hier den 29sten November aangekomen, nadat hij ten volle 10 maanden van de hoofdstad verwijderd is geweest. Zijn eerste werk zal de onderdrukking van den opstand der Santhals zijn. De afkondiging der krijgswet was tot nu toe slechts gedeeltelijk van invloed geweest. Op eenige plaatsen onderwierpen zich de rebellen en hebben zij hunne wapenen begraven, wel wetende dat de krijgswet alleen hen straft, die met de wapens in de hand gevat worden. In het noordelijk Beerbhoom daarentegen schijnen de opstandelingen vol te houden en koncentreeren zij volgens de laatste berigten, hunne strijdmagt bij Koomarabad en Sooree, de voornaamste dorpen van hun distrikt. Aan schermutselingen heeft het tot nu toe niet ontbroken en het is genoeg mede te deelen, dat in vier dergelijke ontmoetingen steeds 200 à 500 Santhals door een tiental gedeelte Sipayers geslagen werden. Seedoe, de oorspronkelijke aanvoerder, is gevangen genomen en ter dood veroordeeld; de tweede leider daarentegen, Kanoo genaamd, is nog vrij en veel gevaarlijker dan Seedoo. Binnen weinige dagen kan men het rezultaat van de expeditie onder het bevel van generaal Lloyd vernemen, welke waarschijnlijk in de algeheele beteugeling der opstandelingen zal bestaan.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 13 Jan. Naar men hier van een welonderrigte zijde verneemt, zal de minister v. Bruck binnen kort weder met nieuwe operatiën optreden, ten doel hebbende de verdere herstelling der oostenrijksche finantiën. Ofschoon nopens den aard dier voorstellen nog niets met zekerheid bekend is, gelooft men echter, dat daartoe ook behoort eene belasting op de coupons der fondsen en industrieële obligatiën; waarvan reeds sedert een geruimen tijd sprake is.

— Blijkens het officieel berigt, door den gouverneur der Weener bank uitgebragt, heeft de uitgifte en plaatsing der 50,000 nieuwe aktiën geenerlei zwarigheid ontmoet. Er waren den 1sten dezer nog slechts 2463 stuks disponibel. Uit de opbrengst der nationale leening zijn reeds 100 millioen gulden in de kas der bank gevloeid. Tegen het einde van het jaar bedroeg de waarde der bij de bank in depot zijnde obligatiën en aktiën de aanzienlijke som van 82,386,000 gulden.

ITALIE.

ROME, 2 Jan. De generaal Allouveau de Montreal, kommandant der fransche bezetting, heeft zich gisteren, vergezeld van zijn staf en andere officieren, naar het Vatikaan begeven om Z. H., bij gelegenheid van het nieuwjaar, geluk te wenschen.

— Van den Po wordt geschreven, dat een engelsch-italiaansch regement, 1000 man sterk, aldaar gevormd is en dat men de zamenstelling van twee nieuwe te gemoet ziet. De engelsche werfkantoren te Novara, Chivasso, Spezia, enz. worden door allerlei havenloos volk als bestormd. De Engelschen gedragen zich, volgens dit berigt, in Piémont, zoo als overal elders, dat wil zeggen met onverdragelijken trots en aanmatiging. Uit de inkwartiering der engelsche troepen op sardinisch grondgebied ontstaan engelsche regtbanken, vonnissen en strafoefeningen voor misdaden die, daar ze in Piémont voorgevallen zijn, alleen onder de piemonteesche jurisprudentie zouden vallen, en men klaagt zeer over de lijdelijkheid der Regering.

die dit alles geduldig schijnt aan te zien, hoewel het alliantie-traktaat met het Westen haar geenszins tot het gedoogen dier overmoedige handelingen verpligt.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 17 Januarij.

GETROUWD (15 Jan.): W. Oosterwijck Veldhuis met M. T. G. Gräve.

BEVALLEN (14 Jan.): G. Palmboom, geb. Blankvoort, dooden Z. - J. M. A. H. Andriessen, geb. Jesbroek, Z. - A. J. Portengen, geb. Schippers, Z. — (15 Jan.): E. J. Woudhuyzen, geb. Nathans, D. - J. M. van Coeverden, geb. Jager, Z.

OVERLEDEN (12 Jan.): A. M. M. M. de Ruiter, 1½ j. — (13 Jan.): H. K. Leepel.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		15 JAN. 4½ u.	gebl.	16 JAN. 4½ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	62 15/16	62 15/16 a		
Dito Dito	3	74⅛	74 3/16		
Dito Dito	4	92 1/16	92 1/16	92¼	92⅛
O. I. Leening 1844	4	91¾	91¾	92	
Amortisatie	3½	90			
Handel-Maatschappij	4½	128¾	129		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½				
Dito Hollandsche dito					
Obligatiën	4½				
Maatschappij van Weld.	4				
Aand. Ned. Bank			132½		
België, Certifikaten	2½				
Dito *Rothschild*	2½	50	50 1/16	50⅛	
Frankrijk, Obligatiën	3				
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	21 9/16	21⅝	21 11/16	21⅝
Nieuwe	3	39½			
Binnenlandsche	3	34⅝	34¾	34 15/16	34¾
Cert. Coup. Sp. Com.		4⅜	4 9/16		
Amortisable Schuld		6½	6 9/16	6 11/16	
Portugal, te Londen	3	41 9/16	41⅝	41¾	41⅝
Dito Uitgestelde		19½			
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	99⅞	99⅞		
Dito A°. 1828—1829	5	99½			
Negot. 1831 en 1833	5	79½			
Nieuwe Engelsche	4½		85⅝		
Negot. 1840	4				
Dito *Stieglitz*	4				
Dito Nieuwe	4				
Certifikaten te Hamburg	5		79½		
Inschr. op 't Grootboek	6				
Dito Certifikaten	6	57	56⅞		
Polen, Obligatiën	4	67½			
Aandeelen 1835			138½		
Oostenrijk, Metalliek	5	62⅞	63⅛	63⅜	63⅛
Dito Nationale	5	66	66⅛	66 5/16	66⅛
Dito 1847	2½	32½	32½	32 11/16	32½
Dito 1851 en 1852	2½	32½	32½	32 11/16	32½
Dito Nieuwe	5	73½	73½	73⅜	
Dito 1854	5	73½	73½	73⅜	
Weener Bank	5		69¾		
Dito	4	56¼			
Aand. met Loting fl. 250	f				
Nieuwe dito 1854					
Pruiss. Aand. 1854	3½				
Amerika, Bank-Aktiën Cert.		1½			
Dito Orig.					
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5	103¾	103⅝		
Sardinië, te Londen	5				
Denemarken, dito	5	100⅛	100		
Louisiana, te Londen	5				
Brazilië	5	97¾	98		
Dito 1843	5				
Mexiko, te Londen £ 100	3	19⅜	19¼	19 7/16	
Dito Onbepaalde	3	19¼	19 5/16	19 5/16	
Peru	4½				
Grenada, dito à £ 100	2½	18⅝	18 7/16	18½	
Dito Uitgestelde		6½	6½		
Ecuador		3⅜	3 5/16	3⅜	
Venezuela, te Londen	4½				
Dito Uitgestelde	1½		11⅛		
Grieken, Bl. à £ 100	5				

Met. 2½ pc. 31⅞, 15/16; N. 5 pCt. Stieglitz 81½; O. 5 pCt. id. 79⅜, ½; Ven. onb. 25¼, ⅜; Ecuador onb. 3 5/16, ⅜; Gren. onb. 18 7/16, ½.

De markt verkeerde over het algemeen in eene willigere stemming, op hooger afkomende koers van Londen en Weenen.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolongatie 2½ pCt., Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 55 5/16	Livorno	2/m	f 39
»	zigt	» 55 11/16	Napels	»	» 87
Bordeaux	2/m.	» 55	Petersburg	»	» 1.69
»	zigt	» 55½	Weenen	6 w.	» 31½
Madrid	3/m.	» 241	Augsburg	»	» 35½
Cadix	»	» 241	Frankfort	»	» 98⅝
Seville	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 34 1/16
Bilbao	»	» 240	»	zigt	» 35⅛
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,67½
Porto	»	» 41¼	»	zigt	» 11,80
Genua	2/m.	» 45½	Rotterdam		» ¼

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 16 Jan. Belg. leen. 2½ pc. 53⅞; Obligatiën 3 pc. —; id. 4½ pc. 93⅝; Spanje 1—3 pc. 21 5/16; Binnenl. 3 pc. 35⅛; Romeinen 5 pc. 81; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 66½.

PARIJS, 16 Jan. Fransche 4½ pc. 91.75; 3 pc. 63.15; 3 pc. Spanje 34½; id. 1¼ pc. 21¼; 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 81.

MADRID, 15 Jan. 3 pc. Schuld 35.35; id. 1¼ pc. 22.20.

LONDEN, 16 Jan. Consols 87⅝, 3 pc. Spanje buitenl. 38½; 1¼ pc. dito 21⅜; Comité-Bewijzen 4½; Passive 6⅝ 5 pc. Rusl. 96; 4½ pc. dito 86; 4 pc. Holl. 94½; 2½ pc. id. 63; 5 pc. Sardinië 81½; Brazilië 99; 4½ pc. Peru 74½; Gren. uitg. 6½; id. werk. 19¼; 3 pc. Mexiko 19½; Turkije —; 4 pc. Portugal 41½; Nieuwe Ecuador —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 16 Jan. Met. 5 pc. 73⅞; id. 4½ pc. 63; Bank-Aktien 883; Wissel op Londen 11.—, Amst. —; Parijs 131¼, Goud 17⅝; Zilver 13⅛; Nieuwe Leening 94⅛.

BERLIJN, 16 Jan. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 95.

HAMBURG, 16 Jan. Spanje 3 pc. 32½; id. 1 pc. 20½; Rusl. 5 pc. —; 3 pc. Mexikanen —; 5 pc. Sardinië —; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—; Weenen —.—.

FRANKFORT, 16 Jan. 5 pc. Met. 66¼; 1 pc. Spanje binnenl. 21 9/16; id. 3 pc. 34¾; Wissel op Londen 3 m. 118⅞; Parijs 93⅞; Weenen 106⅝; Amsterdam —.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 Januarij.

GRAANMARKT.

Granen zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April ek. 109½; Sept. en Oct. 91 ℒ. *Raapolie* op 6/w f 60¾; Vliegend f 59; 1° Mei ek. f 56¼; Sept., Oct., Nov. en Dec. f 50¾, 51 *Lijnolie* op 6/w. f 45¾; Vliegend f 44½; 1° Maart ek. f 44¼, ½; April f 44½, ¾; Mei ek. f 44¾, 5 *Hennepolie* op 6/w. f 53¼; Vliegend f 52.

ANTWERPEN, 15 Jan. Van *Koffij* zijn 1024 balen verkocht. De afdoening van *Huiden* waarvan wij gisteren gewaagden bedragen c 9000 gezouten en 9000 gedroogde Buenos-Ayros en Montevideo tot stijve prijzen.

Katoen. Hiervan zijn verkocht 40 balen Georgia ex *Etiwan* en 77 balen Texas ex *Trumbule.*

Granen. Stil en onveranderd.

LONDEN, 14 Jan. *Suiker.* Tot vorige prijzen werd iets voor Export gekocht tot vorige prijzen. Het verbruik schijnt toe te nemen. In *Geraffineerd* gaat meer om, zonder evenwel de naauwkeurige prijs te kunnen bepalen.

Graanmarkt. Eng. Tarwe was heden ochtend beter gestemd en de aanvoer was beperkt. Voor goede kw. was er vraag tot eene prijsverhooging van 2 s.; vochtige soorten minder gevraagd. Van nieuwe Tarwe werd er weinig aangevoerd, er werd echter tot volle prijzen veel omgezet.

Lijn- en *Hennipzaad* onveranderd.

NEW-YORK, 1 Jan. *Katoen* vast. *Meel.* Goed gevraagd tot ferme prijzen. *Vrachten* onveranderd.

MOULMAIN, 15 Nov. Het restant uit de vorige *Rijst* soort is genomen à 110 Rupees per 100 baskets, doch voor het nieuwe gewas is tot dusverre nog geen enkel Contract gesloten.

RANGOON, 15 Nov. Prijzen van *Rijst* zijn tot op 122 Rs. 8 Annas voor oude voorraad gestegen. Contracten voor levering uit de nieuwe oogst zijn à lk. 70 à 80 gesloten, doch zullen de inboorlingen dezen overeenkomsten het niet gestand doen.

BASSIEN, 16 Nov. De *John Banks* laadt hier à CR 120 per 100 baskets. De nieuwe oogst zal zeer talrijk zijn en prijzen waarschijnlijk veel lager rouleeren dan te Rangoon of Moulmain. Het gouvernement heeft op de noordkust der Negrais-eilanden een agent aangesteld, die aan de schepen de orders zal uitreiken. De nieuwe haven Dalhousee zal niet in het volgende saizoen gereed kunnen zijn, door gebrek aan werklieden. Die haven zal door den tijd de voornaamste rijstplaats van Birmah worden.

Vrachten in bovenstaande havens; de *Augusta* neemt à £ 4,15 voor Antwerpen, de lading Rangoon Rijst in der *Staetsman* na 2 maanden reis te Moulmain lek binnengeloopen. Men houdt zich te Moulmain ijverig met den scheepsbouw bezig.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

HELVOET, 16 Jan. Parker, Tiger, Boston.
SAN FRANCISCO, 22 Nov. Oldendorp, Kijkduin, Amst.

UITGEZEILD:

TRIEST, 9 Jan. Potjer, Titia, Rott.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 16 Januarij in lading naar:

Keulen J. C. W. Wilson, Colln N°. 18.
Frankfort J. J. Timmerman, Frankfort N°. 20.
Weesel A. Balk, Alma.
Duisburg H. J. Kamp, Vlijt en Hoop.
Manheim H. C. de Haas, Minerva.
Dusseldorp & Neus T. W. Meeuwsen, Niederrein N°. 9.

Rijnhoogte ARNHEM 16 Jan. 1 el 25 duim.
KEULEN 14 » 7 vt. 1 »

Voor de Syrische Missie.

Van N. N. f 2,50. N. N. 50 cents.

Advertentiën.

(1696) Heden overleed, voorzien van de H. Sacramenten der stervenden, onze hartelijk geliefde Vader en Behuwdvader, JOHANNES AERNOUT, in den ouderdom van ruim 80 jaren.

HAARLEM, 15 Januarij 1856. A. M. AERNOUT. Uit aller naam.

Eenige Kennisgeving.

De Zalf en Pillen van Holloway, zijn een uitmuntend middel voor vrouwen ter genezing van *ongemakken aan de borst.* De echtgenoot van K. S...., te *Utrecht*, had twee groote etterende wonden aan de borst. Men wist niet waaraan dit ongemak was toe te schrijven doch gaf haar verschillende geneesmiddelen, die echter alle zonder goed gevolg bleven. Eindelijk besloot de Heer S.... zijne vrouw de zalf en pillen van Holloway te doen gebruiken, zij bewilligde daarin; na drie weken tijds begon het kwaad aanmerkelijk te verbeteren, en in het gebruik derzelven twee maanden lang volhoudende, was zij volmaakt hersteld.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt.

Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75: f 13.50, f 20,50.

Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtsche-straat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depothouder te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (1660)

Buitengewone gelegenheid tot Overname van een R. C. BOEKHANDEL.

Door sterfgeval biedt zich ter overname aan een sedert jaren gevestigde **Roomsch Catholijke Boekhandel**, met soliede en uitgebreide relatiën in België en Frankrijk, en een aanzienlijk debiet door geheel het land.

Benevens eene kleine doch volledig en zoo goed als nieuw werkende **BOEKDRUKKERIJ.**

Men is niet ongenegen een gedeelte der koopepenningen op de zaak gevestigd te laten, terwijl er tevens gelegenheid bestaat, om de zaakdeskundigen tegen een matig salaris in dienst te houden.

Ter nadere informatie vervoege men zich met *gefrankeerde brieven* aan het Postkantoor te Helmond, onder de letters D. G. (1693)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen, ten voordeele der Syrische Missie:

DE VIJFDE DRUK VAN

DE HERLEVENDE KERK IN SYRIE.

Mgr. IGNATIUS ANTONIUS SAMHIRI,

Patriarch van Antiochië.

DOOR J. W. CRAMER.

Prijs 15 Cents.

PORTRETTEN van Z. D. Hw. Mgr. J. A. SAMHIRI,
In 4° formaat . . . f 0.50
In folio op Chineesch . . » 1.50

Tot narigt aan Heeren Boekhandelaren dient, dat de opbrengst dezer platen geheel ten voordeele der Syrische Missie is, en derhalve daarop geen rabat wordt verleend.

Bij bovengenoemden is mede verkrijgbaar:

Een Nieuw Werk van H. CONSCIENSE, getiteld:

MOEDER JOB,

Met 4 platen van J. BERTOU.

Prijs f 1.10.

Wordt met succes gedebiteerd:

De verschillende Werken van denzelfden schrijver, alsmede:

DE MEESTERKNECHT

EN DE

GASTHUISNON,

door SNIEDERS.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever